Kmetijſke in rokodélſke novize.

Na ſvetlobo dane od z. k. kmetijſke drushbe.

№ 13. *V frédo 27. kimovza* **1843.**

Te novize pridejo vſako frédo na dvéh zhetertnih liſtih v Ljubljani na ſvetlo. Plazhujejo ſe v piſarnizi z. k. kmetijſke drushbe v hiſhi 195 v Salendrovi ulizi bliso Brega; sa Ljubljano in sa tiſte, ki jih ne dobivajo po póſhti, sa zélo leto s 2 fl., — sa pol leta s 1 fl.; prejemljejo ſe pa pri natiſkovavzu na Bregu Nr. 190. Po poſhti veljajo sa zelo leto 2 fl. 30 kr., — sa pol léta 1 fl. 15 kr. Po vſih z. k. poſhtah ſe snajo dobiti.

Nauk,
kakó shido perdelováti, ali nauk, kakó murve ſaditi in shidne zherve ali goſénze srediti.

(Na dalje.)

b. Murve ne is ſemena.

Nar lépſhi in nar ſtanovitniſhi dreveſa sraſtejo is ſemena. Vender ſe dajo murve tudi kakor vinſka terta pogrubati in tako pomnoshiti. Mladike ſe namrezh v semljo perpognejo in s semljo sagernejo in ſe semlja nanje potlazhi; take mladíke v semlji korenine narede in ſe drugo leto od debla odreshejo in preſade. Ravno to ſe sgodí, ako ſe viſhje na dreveſu mladike ſkosi preluknjeno s perſtjo napolnjeno poſodo prepeljajo, in ſkosi léto takó oſtanejo.

Tudi ſe murve pomnoshijo, ko ſe vejize od vezhjih dreveſ odreshejo, en zhevlj ali vezh perſekajo, v semljo vtaknejo, semlja ſe okoli satiſne, in ſe jim pridno perliva, dokler ſe ne primejo. Nekaj ozhéſ pride v semljo, kakſhne dva ali trije pa is semlje. Bilipinſke murve, ki imajo ſhiroko perje, ſe le tako pomnoshijo, in ſkuſhnja uzhí, de v jeſeni jih tako poſaditi, kadar she liſtje sgubé, je holjſhi kakor pa v ſpomladi; ſe raji primejo.

Tudi ſe dajo murve takó pomnoshiti, zhe ſe 4-letne dreveſza blis tal perreshejo; is koreniniz potlej vezh israſtkov shene, ki ſe drugo leto s dreveſam red is semlje iskopajo, nove dreveſza s koreninizami od ſtariga odlozhijo, in vſe raspoſadé.

3. *Od poshlahtnjenja murv.*

Vſaka murva, ktera ni she ſama shlahtna, to je, vſaka, ktera je is ſemena sraſtla, ſe mora s zepljenjem, ali pa naſajenjem, ali pa s ozheſenjem poshlahtniti, in na Laſhkim od nobene murve, zhe poshlahtnjena ni, perja sa zherve ne obirajo, in jo imenujejo divjo, kakor per naſ poſtavim leſnike. Tode zepi ſe murva na divjo, ne na drug leſ.

4. *Murvne meje.*

Murvne meje ti filno ſvetujem, sató ker jih mras ne omorí takó lahko, kakor dreveſa, in prej shenó in dreveſam zhaſ puſté perje mozhnó ſtoriti, in ti per njivah in vertih naméſt drusih mej, ki nizh dobizhka ne dajo, ſlushijo. Triletne ſlabſhi dreveſza v jeſeni iskopaj, ſerzhne koreninize in pa vejize vſe jim poreshi, in jih ali prez poſadi, ali pa hrani s ſlamo odete, na koreninah v perſt sagernjene in ſpomlad v brasde, kjer hozheſh mejo imeti, poſadi in jim perlivaj, de ſe primejo in ſhe potlej in vſako léto jih obresuj, oplej, pervo leto blis tal jim veje perreshi, potlej pa vſako léto s oſtrim noshem vejize perkrajſhaj; ne puſti jih od ſeshena viſhe raſti, in ſhe le tretje leto po ſaditvi jih sazhni obirati.

(Dalje ſledi.)

KMETIJSKA SHOLA.

(Na dalje.)

Zheterto nedeljo.

II. Od rasdelovanja zelin — ledin ali rovtanja *)

„Sofedje! vam je snan Visharjov dom sa hribam, kaj ne? tudi vefte, de je pred malo létmi zlo malo shita perdeloval; doftikrat ga je mogel fhe perkupiti, sdaj ga pa prodaja, in tudi shivine na pol vezh redi, ko poprej. Kakó fi je hifho in kmetijfko poflopje lepó popravil! Kakó je to? bote rekli, ja! ja! odgovori „Snedeshov Jurzhek: lahko Vishar bahá, ki je mofhnjo denarjev ispod fkale fkopal. Ne bodi ne tako bedaft! mu rezhe ftarafhina!

Glejte! dofti prasniga fveta v gmanji in v fkalah je imel, vfiga je k pridu perpravil, nekaj v njive, nekaj v fenoshiti rasdelal; satorej vam hozhem danef nekaj rasloshiti:

Kako zeline rasdelovati, in prasnobe k pridu perpraviti.

Skoraj vfaki is vaf ima med fvojim poljam kaj taziga fveta, ki mu nizh ne pernefe.

Rasdelovanje zelin in popravljanje kmetijftva naj bo vedno delo, vedno ofkerbevanje. Kar bote sa to obernili, fe bo vam obilno povernilo.

Kdo bi snal rezhi: Jes nimam kaj sa rasdelovati in popravljati; vfak kofhzhek moje semlje fim she prav lepo obdelal, in poglefhtal? Nikarte! ako ravno bi fi miflil, de je vfe popolnoma narejeno, pa je vender per gruntih fhe smerej kaj sa poboljfhati; le dobro poifhi, in preglej; dofti bofh sa popravljati najfhil.

Preden fe velikiga rasdelovanja lotite, prevdarite le to:

1. Ali fe bodo istrófhki zhes kak zhaf povernili?

2. Ali bote v mozhi, de bote teshavo dela premagali?

3. Sa koga bote rasdelano semljo obernili, de bo vam nar vezh pernefla?

Pridni in delavni ljudjé rasdelujejo pufhave fimtertje po deshelji, naj bo vam to rasgled. Sadaj je veliko ljudi; tudi fe od leta do leta nafelijo; dajte njim dela. Veliko puftiga proftora je fhe fimtertje, rasdelajte ga, in fadite fadno drevje, krompir, in drugo kmetijfko selinje, ki po rasdelanih novinah dobro porata.

Rasdelovanje in popravljanje mozhvirniga fveta bo fkerbnim gofpodarjem dober dobizhek dalo.

Ker mozhirn fvet kmetu zlo malo vershe, naj fkerbno prevdari, kako bi mogel mozhvir mu odvseti. Nar pervo tadaj naj pregleda: koliko, in kam fvet vifi; od kod samok isvira? ali bi isviralifhe po grabnih odteklo ali ne?

Ko fe samok na vezh vish ravna, odvrazhuj ga ravno tako:

1. Ako samok od hriba isvira, in de pod hribam na plan predêre, polovi vire v povodnik in jih odpótovaj.

2. Se kashe samok na planjavi, ker sgorna ilovnata semlja mokrote ne poshira, prederi jo do fpodne rahle semlje; po ti bo kmalo samok sginil.

3. Ako je fpodna semlja ilovnata, de mokrote ne poshira, naredi vifoke lehe na lok.

4. Ima kdo debelo ilovnato polje, ki bi bilo premalo na dol, de bi fe voda odtekati ne mogla, naj fe naredé po 4, 6, 8 do 10 zhevljov fhiroke lehe; te bodo nar bolj nepotrebno mokroto povsele.

5. Ako fe pa samok na polji po nikakfhni vishi odtozhiti ne dá, de tudi fpodna lega semlje mokrote ne poshira, fkoplji na nar nishjem kraju veliko globoko jamo; v to fe bo voda stékala.

6. Ako je polje na taki ravnini, de mok nikakor odtezhi nemore, fe faj nekoliko da popraviti, zhe dobre perfti na-nj navosifh, in grabne fkopljefh, v ktere bo preobilna mokrota odlesla.

7. Zhe hozhefh bajer ali jeser pofufhiti, glej zhe je toliko nadol, de bi ga mogel odvoditi; ako najdefh, de je to mogozhe, odverni nar pred vfe isvire, kteri fe v bajer zedijo, potem od bajerja graben do nishjiga fveta vreshi, k temu grabnu naredi od vfake ftrani fhe vezh drusih, de bo voda odtekla.

Tako pofufheni proftori fe fkos vezh let dajo obdelovati, bres de bi jih gnojiti potreba bilo. Samo sa shito nifo taki proftori, kér osiminje posebejo, jarinje pa poleshejo. Dobro poratajo na njih: selje (kapuf), bob, konople, grahorka sa seleno pokofiti. V gorkih krajih bi bilo dobro profo, turfhizo, in tabakovo feme na take proftore fjati.

Zhe na to visho odtozhen proftor le mokroten oftane, je pa bolj ga sa travnik puftiti, kakor obfjati. Bliso krajov, kjer kofhke in jerbafe pletó, bi snalo dobro nefti, ga s verbovjam nafaditi. Rumena beka na taki semlji prav rada rafte. Shibe po dva — tri zhevlje dolge, in fhtir zhevlje vfah-febi v semljo vtakniti, je sa ta fad perjetno.

8. Ako fe po nikakfhni vishi ne da mozhvirni fvet pofufhiti, ali de bi delo prevezh persadevalo, je bolj, ga sa lef oberniti, in po njem jefenje, jelfhovje, jagnjeda ali topole nafaditi.

9. Kjer vodé isvodotokov ftopajo, in polje odvezh popluvejo, fe jim mora sajesiti.

Sa odtok mozhvirja flushijo odkriti in sakriti grabni. Koriftno je odkrite grabne ravnati, kjer nifo obdelovanju na poti, in kjér je veliko vode odtozhiti. Kjer bi pa imeli perhodnimu obdelovanju na pot biti, ali de fo le majhni isviri odtozhiti, je koriftno grabne sakriti. Per kopanju grabnov je to le vediti:

*) rovtanje fe pifhe od befede rov, rovati, rovtati, tadaj: rovtarji (hribovzi) ker fo hribovzi od sazhetka le s rovam, s rovanjam gojsdov in germovja, to je s rovtanjam fvoje grunte fi napravili in fi jih fhe dan danafhni na to visho fhirajo.

1. Vſak odtozhni graben mora toliko na dol biti ali viſiti, de voda po njem bres poſtanka odtezhe. Na deſet do petnajſt zhevljov dolgoſti ſe mora graben nar menj pol pavza nishati. Ker ſe ſtoriti more, naj graben po vſakih deſet zhevljov dolgoſti po eden do dva pavza pada; ako bi bil graben zhes to nadol, bi voda po njem prevezh derla; ko bi tadaj ſvet toliko viſil, ſe morajo pa odtozhni grabni na krivino ſkopati.

2. Shirokoſt in globokoſt grabnov naj bo po vodi, ktera je sa odtozhiti.

3. Grabni morajo sverh dvojno ſhirjavo po njih globokoſti imeti.

4. S grabnov smetána perſt ſtran pobrati, de nasaj va-nje ne slese.

5. Sakrite grabne delati ſizer vezh persadene, kakor delo odkritih, pa v dveh letih ſe bo persadevanje obilno povernilo. Sakrite grabne po breshinah ne nadol ravnati, ampak jih prek brega tako ſpeljavati, de prevezh ne viſijo.

6. Tudi naj ne bodo dalji od dve ſto do tri ſto zhevljov, ker bi ſe ſizer samaſhili. Njih globokoſt naj bo od dva do tri zhevlje, ſhirokoſt v dnù pa od ſheſt do oſem pavzov.

7. Skriti odtoki morajo v odkrite grabne, pa ne krishama ſpeljani biti.

8. Skrite grabne s debelim kamnjam tako saſtaviti, de ſe bo voda mogla po njih zediti. She bolj je va-nje ploſhe v kose poſtaviti, de je pod njimi proſtor sa odtok.

Kjer imajo doſti zegla, naj povesnejo na dno poloshêne ploſhe shlebnatiga zegla ali korze, po teh naj vershejo en ſklad jelſhove ali verbove hoſte, verh te vreſja, mahu, bizhevja, ſlame ali ruſhnje, de ſe perſt ſkosi ne ſeje, sverh vſe lepo s perſtjo naj sagernejo. Tako narejeni ſkriti povodniki dershijo po 15 do 20 let, de ſe ne salesejo.

(Dalje ſledi.)

Od shelésne zeſte kaj.

Sa tiſte, kteri ſhe nizh kaj od nje ne vedo, ki je niſo vidili, tudi ſe ne po nji vosili.

Od shelésne zéſte in od shelésne zéſte ſliſhite vſak dan govoriti; praſhate tudi: Kadaj bo pa perſhla shelésna zéſta?

Nekteri bi to govorizo radi zlo sa kvante iméli, ko bi ne bili she vezhkrat vidili vſe ſorte perprav sa take zeſte ſkosi naſho deshelo vositi, namrezh; ſhin, koleſ ſkosi in ſkosi shelésnih, in drugih zhudnih shelesnjin.

J, kjé pa je ta shelésna zeſta? vpraſha eden ali drugi?

Ja ljubi moji! ſvét je she poln shelésnih zéſt; praſhajte le tiſtih, ki jih je doſti med vami, ki ſo ſe po nji vosili; tode v naſhi krajnſki deshêli, tudi v Shtajerſkim in Koroſhkim je ſhe ni shelesne zeſte; upamo pa, de jo bodo v kratkim naredili.

Ker nimate perloshnoſti do shelesnih zéſt priditi, ſhe mànj, ſe po njih vositi, vam hozhemo nekoliko popiſati in rasloshiti: **kakſhna je shelesna zeſta in kakó ſe po nji vosijo.**

De je shelesna zeſta s shelesnimi platami polaſhtana, bi snali ſhe nekteri miſliti. Ni takó, shelesna zeſta ni nizh drusiga, kakor dvé verſti na mózhne podpráge terdno perbitih shelésnih ſhin, toliko ſhiroko vſah ſêbi, kolikor je sa velik vos ſhirjave potreba; po teh ſhinah derzhijo vosovi sa tó na laſh narejeni. Vosne koleſa imajo okoli in okoli kroga ſhtir perſte viſoke robze, de is ſhin sderſniti nemorejo. Kér mora shelesna pot na ravnoſt ſpeljana biti, in ſe neſme kriviti; je vezh del od tal narejena, kmalo je viſhje, kmalo nishje, kakor ſvét naneſe; tukaj je zhes globoke doline in grabnje, tam zhes potoke, in velike vodé viſoko podsidana ali mozhno podſtávljena; savoljo tega jo bomo v ſlovenſkim jesiku prihodnizh shelesni kolovos, ali shelesni koleſnik imenovali, ravno tako moramo vosovam, ki po takih koleſnikih derzhijo, in vſi perpravi, kar je k temu gré, nove imena dati, sato, ker ſo vſe te tudi nove rezhi, ki jih do sdaj niſmo posnali. De bodo bravzi teh noviz laglej saſtopili, jim bomo vſe le tó rasloshno dopovédali.

Kakſhna mozh grosno teſhke vosove po tem kolovosu, kakor ptiza pod nebam, tako naglo podi? bote hotli vediti. Glejte zhudo, ogenj in voda, dve, ena drugi nar hujſhi ſovrashne rezhi ſte ſe ſkenile, in ſklenene delate takó na zhudno visho.

Vos, v kterim ſta ogenj in voda zhudno napravljena, de ga ognjéna vrozhina in vodna ſopariza podite, naj bo hlapon (Dampfwagen) imenovan. Drugi vosovi, ktere hlapon sa ſeboj vlezhe, nimajo v ſlovenſkim jesiku nizh poſébniga iména. Hlapon ima perpravno narejeno pezhizo sa kurjavo, in kotel, v kterim je voda. Kuri ſe vezh del le s premogam (Steinkohlen), pa tudi s dervmi, kakor ſe té rezhí loshje in zenejſhi v kraju dobivajo. Na pervim vosu, namrezh na hlaponu, ni nizh vezh ljudi, kakor kar jih je sa kurjavo in sa ſtreshbo vosa potreba. Sa-nj je perpetih eden, dva, tri — tudi deſet in ſhe vezh drusih vosov, eden sa drugim, kteri ſo sa voshnjo ljudi, ali pa sa voshnjo blaga napravljeni; tode poſebej, v eni voshnji ſe vosijo ljudjé in poſebej v drugi voshnji vosijo pa vſe ſorte blagá.

Taka voshnja s vosovami na hlapon perpetimi vkup naj bo vosovlak (Train) imenovana.

Vosovi sa ljudi ſo lepo narejeni in ſo salo napravljeni, kakor je sa ſtanove potreba; sunaj kozhije ſo skosi in skosi shelesni; pervi ſedeshi po njih, ſo prav lepo ozirani in saperti, drugi in tretji ſo mènj naravnani; pa tudi ſe sa perve ſedeshe vezh plazhuje.

Vosovi sa blago ſo napravljeni, kakor je sa vſake bashe blagó potréba; drugazh mora biti narejena perprava vosov sa prepeljavati trume goveje shivine, kónj, preſhizhov in druge shivali. Takó vlézhe pervi vos hlapon zelo rajſhto vkup ſtaknjenih vosov, in prepelje na enkrat do vezh ſtó perſhón *), ali pa do tri taushent zentov blaga.

Zel vosovlak pa tako naglo leti, de v eni uri ſhtir, pet, ſheſt, do deſet mil, ali ſhe enkrat toliko ur preletí, ſoſebno, ker mu ni treba zhes hribe in okoli dolin ſe ovivati, ker je kolovos tako na ravnoſt narejen, de kakor po dolsih moſtovih zhes doline pelje; ſkosi hribe pa mu je prekopano.

Glejte, kaj zhloveſhka umnoſt in saſtopnoſt perpraviti samore, — po sgorni Ameriki ſo shelesni koleſniki zhes vſe deshele rasproſteni, in tam nobena voda ni preſhiroka, nobena dolina ne pregloboka, noben hrib ne previſok, de bi ſe ne upali shelesniga kolovosa zhes nje narediti. Na Angleſhkim ſo vſe deshele s takimi kolovosi prekrishane.

*) Snano je, de ſo Dunajzhani veſelo ljudſtvo in de ſe ob nedeljih in prasnikih radi po desheli raskropé. Sdaj, kar je ravno tiſta shelésna zéſta, ktero bodo dalje tudi ſkosi Shtajerſko in Krajnſko ſpeljali, do meſta Glogniz narejena, ki je prav v lepim kraju, ſe Dunajzhani mozhno po nji vosijo. Tako ſe jih je poſtavim pretezhene binkuſhtne prasnike lé — 35 tavshent in 39 oſéb ali perſhón peljalo. Od 5 ure popoldné do pol enajſtih svezhér, tadaj v pol ſhefti uri ſe jih je binkuſhtni podelik 12 tavsheut bres vſe neſrezhe peljalo.

Uzhrednisſhtvo.

Vender, kako ogenj in voda takó veliko tesho sheneta, bi tudi radi vedili; tudi to se bo vam nekoliko dopovedati dalo:

Kaj ne, zhe poln lonez vode k ognju perstavite, se bo voda kmalo ogrela, in bo sa poredama gorkeje, de sazhne vreti; kadar voda vre, ne bo nje gorkota, zhe she hujshi podkurite, nizh vishje. Sakaj ne? bi snal kdo prashati, sa to ne, ker se v tej hipi, ko voda savre, sazhne is kropa puh ali sopariza kaditi, ktera v saperti posodi osemnajstkrat toliko prostora imeti mora, kolikor ga voda sama sa se v posodi ima, is ktere se puh kadi; tako je tadaj ozhitno, de se vsak miglej veliko vode v puh ali v hlap pogubi — ali de prav po kuhinjsko rezhemo, de se veliko vode vkuha. V sapertim kotlu, ki mora per vsaki mashini biti, se puh ali vrozhi hlap od vréle vode naglo nabere in se po kotli sprosti; zhe prostora sadosti ne najde, in zhe se mu dushek ne da, de bi vun puhnil, kotel rasnese.

Ne posabite, kar je pred bilo rezheno, de vrozh hlap, ko od vode iside, osemnajstkrat toliko prostora hozhe imeti, kakor ga ima voda, od ktere se kadi!

Le ta puh ali hlap, kteri od vrele vode vedno sopani, je tista mozh, ktera je per mashinah tako modro speljana, de jih vertiti in poditi samore. To se pa tako godi: Vsaki kotel sa to mora is shelesa ali kupra mozhno in terdno skovan biti, de sapo dershi; kotel se napolne nekaj zhes polovizo s vodo, po drugim prostoru se hlap od vrele vode hitro rasprosti, in kotel tako napenja, de bi ga koj rasgnal, zhe bi ne bile zevi (Róhre) napeljane, po kterih vrozh puh v dno hlapne pinje (Dampfcilinder) leti, ali mozhno vanje piha. Pinje so s mozhniga mesingastiga ali pa s shelesniga pleha narejene; sunaj so na tanko okroshene in snotrej skerbno okrushene, na obedveh konzih pa so dobro saperte, de sapo dershe. Na sredi pinje snotrej je kopito ali pah tako na tanko vdélano, de memo njega nizh sape ne u-ide. Na to kopito mozhno hlap ali sopariza, sdaj od ene, sdaj od druge strani pertiska, in ga po pinji gori in doli pahá. Per kotlu in per pinjah so sahlopke ali pipe narejene, de dushek dajejo. V tistim migleju, kadar hlap od ene strani na kopito pertisne, in ga proti enimu konzu pinje sashene, se dve sahlopki odprete, de nekoliko hlapa is pinje odide, in de novi hlap is kotla puhne, kter na drugi strani kopito urno nasaj po pinji porine, ker je skosi pervi pah na uni strani kopita nekaj prasniga prostóra ostalo, kteriga puh sapolniti hiti; tako sopani kopito gori in doli po pinji, kakor sapa po shivi shivali. Na kopito je lepo okroshena shtanga ali paliza persbravbana, ktera skosi gorejno dnó pinje tako napolnama tezhe, de memu nje nizh sape ne u-ide. Karkoli se sa to palizo natakne ali perpne, se mora gibati ali vertiti. Od te te palize ali roke naprej so druge naredbe napravljene, kakor je sa vsako delo potreba; karkoli se ti roki podá, to ona vlezhe ali verti. Zhe je kolo sa vertiti, se perdene paliza na vinta kolesa in kolo se verti.

Tako so naredbe povsod, kjer jih puh ali hlap shene; tako je per barkah na vodi, per malnih, per kovazhijah in kladvishih, per fabrikah, in drusih delavnih napravah.

Per vsaki naredbi se velikost in prostornost hlapne mashine ravná po meri velikosti teshe, bode naj sa vsdigovati, ali sa goniti; satorej morajo na tó uzheni vso naredbo tako na tanko srajtati in smeriti, de ni kje kaj pomankljiviga; ne sa lat ne sme nizh naskrish priditi, zhe ne taka mashina koj prav ne gre.

Tako je tudi per hlaponih na shelesnih kolovosih. Hlaponi imajo po shtiri, pa tudi po shest kolesi, vezhdel ste dve kolesi vishji, kakor so druge. Dve vishji kolesi ste na podvos terdno narejene, in se obrazhate s podvosjo vred; na vsakim konzu podvosi je vinta, in na-njo gredo palize is popred popisanih hlapnih pinj, in tako se morajo kola vertiti; druge manji kolesa tekó, kakor per navadnih vosèh. Hitrej, zhe se vinte obrazhajo, toliko hitrej se vosi, to je, huje, zhe se pod kotlam podkuri, hitrejshi vos tezhe, in kar je sa-nj obesheniga.

Sa hlaponam je nar pred she drug vos perpet, v kterim sa kurjavo salogo in vodo sa perlivati seboj peljejo; na-nj naloshijo tudi nove saloge tam, kjer postavajo.

Napravilo hlapona veljá po meri velikosti sheft tavshent do petnajst tavshent goldinarjov; temu se vodnik ali vishar da, de ga vodi, in de na permerno kurjavo pasi; ta mora biti pameten, tresen in zhujezh zhlovek; nesme prav nizh se sasabiti, in mora vedno zhuti, de se kaka nesrezha ne sgodi. Kdor se pervikrat po taki poti vosi, se mora zhuditi, zhe pomisli, de se ta shelesni konj ne vtrudi, in nikdar ne spesha, de nozh in dan leti, in pelje, zhe ga le s ognjam in s vodo pridno pitajo.

Leskoviz.

Povésti is Ljubljane.

(Zhesh pljev somenj v Ljubljani 14. kimovza) se ne more ne dober ne slab imenovati in tudi bolji ni bil, kakor posledni. Desheljskih isdelkov je bilo zlo malo viditi in shitna zena se je tudi povikshala savolj tega, ker savolj sushe ladje is Banata po Savi ne morejo; v Banatu je shito zenó in gotovo bo tudi pri nas ta zena odjenjala, de le vezh vode pride.

Kar somenj sa shivino utizhe, se mora rezhi, de je kónj sopet veliko na prodaj bilo in tudi dobro so se prodajali; pa lepiga plemena jih je bilo malo viditi, ker jih Lahi veliko na Lashko slasti is Horvashkiga, — mladih in starih — odshenó. — Vól je bilo mènj, kakor na zhresh nje vim sòmnju in kar jih je bilo, so bili le krajnski. Nar drashejshi par vól je veljal 156 gl. Shtajarskih ni bilo zlo nizh.

Preshizhev je bilo okrog 150 glav horvashkih in okrog 50 shtajerskih.

Smés.

(Is deshele sa natis poslano.)

(Hvala, komu hvala gre.) Niso same Krashovke, kakor je v enim teh listov rezhêno, tako pridne, de plevejo njive, kjer je shito sejáno, ampak tudi marsiktere Krajnjize. Saj v êni nar lepshih strani Dolenskiga je viditi, kako vsako leto plevejo pshenizi in jezhmenu she po dvakrat, ker sami sposnajo, de bi bres pletve veliko mànj shita perdelali. Zhe ne delajo povsód na Krajnskim tega, si lahko v tem tukej she bolj blishinj isgièd vsamejo.

P. H.

Urno, kaj je noviga?

(Kmetiza zhveterzhke porodi). Na Ogerskim v Tolnajski stolizi je kmetiza v tergu Bata 4 fantizhke porodila. Mati in otrozhizhki so sdravi.

Shitni kup.	U Ljubljani 23. kimovza.		U Krajnu 18. kimovza.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mirnik Pshenize domazhe	1	24	1	30
1 „ „ banashke	1	25	1	25
1 „ Turshize . . .	—	—	1	12
1 „ Sorshize . . .	—	—	1	10
1 „ Ershi	1	7	1	12
1 „ Jezhmena . . .	—	56	—	58
1 „ Prosa	—	57	1	2
1 „ Ajde	—	—	1	6
1 „ Ovsa	—	37	—	40

V Ljubljani. Natisnil in saloshil Joshef Blasnik.